

Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt

Remissyttrande över promemorian Ds 2019:31 Konkursförfarandet

Ju2019/04217/L2

Allmänt

Tingsrätten har granskat promemorian utifrån de intressen tingsrätten har att bevaka och har i huvudsak inga invändningar mot förslagen. Tingsrätten delar uppfattningen att det finns ett reformbehov och att domstolarnas uppgifter i konkursförfarandet med fördel kan renodlas. Promemorians förslag tillgodoser reformbehovet på ett ändamålsenligt sätt. I övrigt framför tingsrätten de synpunkter som framgår nedan.

Konsekvenser av att tingsrätternas mängdmässiga erfarenhet av att bedöma olika frågor i konkursförfarandet minskar

Tingsrätten konstaterar att de föreslagna ändringarna kommer att medföra att tingsrätterna i klart mindre utsträckning än vad som idag är fallet kommer att handlägga vissa typer av frågor som aktualiseras inom ramen för konkursförfarandet. Detta kan rimligen förväntas leda till att tingsrätterna framöver inte kommer att ha samma breda erfarenhetsmässiga underlag att grunda sina bedömningar på i frågor om till exempel arvodets storlek, lämpliga handläggningsåtgärder och andra liknande frågor som hittills varit fallet. Detta kan i åtminstone någon mån förväntas leda till att handläggningen av sådana frågor tar något längre tid i anspråk och blir något mer arbetskrävande för domstolen vid de tillfällen då de ska prövas. Uppdelningen av en konkurs på flera enskilda konkursärenden kan också befaras leda till att tingsrätterna framöver

inte kommer att ha fullt lika god insyn i vad som tidigare har skett under handläggningen av en enskild konkurs, vilket på samma sätt kan försvåra rätts bedömningar i någon mån. Trots det ovan anförda bedömer tingsrätten att fördelarna i form av en snabbare och effektivare handläggning av det övervägande antalet konkurser samt renodling av tingsrätternas roll till beslutsfattande i de mer svårbedömda fallen innebär sådana fördelar att dessa uppväger nackdelarna.

Handläggningen av tvångsåtgärder (avsnitt 6 och 15.6.2)

Allmänt

Tingsrätten tillstyrker merparten av förslagen rörande handläggningen av tvångsåtgärder. Det är lämpligt att sådana ingripande åtgärder även fortsättningsvis handläggs enligt konkurslagen och rättegångsbalken.

Särskilt om viten

Tingsrätten anser att förslagen bör förtydligas avseende tillämpliga regler för handläggningen av vitesfrågor.

Följande gäller enligt såväl gällande rätt som promemorians förslag. Vite kan komma ifråga för annan än gäldenären som är skyldig att avlägga ed (6 kap. 9 § andra stycket konkurslagen). Fråga om utdömande av förelagt vite prövas av rätten på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten (TSM). Innan rätten dömer ut vite ska den ge den som avses med åtgärden, förvaltaren och TSM tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och inte är utan betydelse (6 kap. 10 § första och andra styckena konkurslagen).

I förarbetena till nuvarande ordning uttalades att lagen (1985:206) om viten (viteslagen) tillämpas vid utdömande av vite, om inte något annat sägs i konkurslagen (prop. 1986/87:90 s. 248). Förarbetsuttalandena behålls i författningskommentaren till promemorians förslag (s. 573).

Enligt viteslagen gäller följande. När allmän domstol prövar frågor om utdömande av viten efter särskild talan, ska målet i tillämpliga delar handläggas enligt reglerna i rättegångsbalken som mål om åtal för brott för vilket svårare straff än böter inte är föreskrivet (8 § viteslagen). Det sagda gäller oavsett om talan förs av en myndighet eller en enskild part (prop. 1984/85:96 s. 54). Med särskild talan avses i princip att talan inte får innehålla andra yrkanden än ett yrkande om vitets utdömande. I vissa fall kan dock talan även innehålla yrkande om utsättande av nytt vite (Lavin, R., Viteslagstiftningen, JUNO-version 3B, juno.nj.se, kommentaren till 8 § viteslagen. Jfr RH 1997:35).

En talan om utdömande av vite kommer med de förändringar som nu föreslås i praktiken att bli en särskild talan enligt 8 § viteslagen eftersom den inte längre ska handläggas inom ramen för ett löpande konkursärende vid tingsrätten. En sådan talan kan komma ifråga om någon annan än gäldenären förelagts att vid vite inställa sig till bouppteckningssammanträde inför förvaltaren men ändå uteblivit. Detta skulle kunna innebära att rättegångsbalkens krav på utfärdande av stämning, delgivning, slutföreläggande och rätt till huvudförhandling i fortsättningen vore tillämpliga på frågor om utdömande av vite om inte annat tydligt anges i lagtexten. Tingsrätten har dock förstått förslaget på så sätt att avsikten varit att frågor om vite även framöver ska handläggas enligt det i förhållande till rättegångsbalken enklare förfarande som anges i 6 kap. 10 § andra stycket konkurslagen. Möjligen kan promemorian förstås som att 6 kap. 10 § andra stycket konkurslagen ska vara en exklusiv reglering av hur frågor om utdömande av vite ska handläggas. Om så är fallet skulle det gagna en enhetlig och effektiv handläggning hos tingsrätterna om detta tydligt anges i lagtexten.

Konsekvenser för staten och kommunerna (avsnitt 20.2)

Tingsrätten anser att förslagets ekonomiska effekter bör följas upp och utvärderas vid ett senare tillfälle. Tingsrätten delar bedömningen att förslagen kan medföra ett utökat resursbehov för TSM. Det finns dock anledning att vara försiktig med att lägga prognoser rörande kostnadsminskningar till grund för

en omedelbar omfördelning av resurser från de allmänna domstolarna innan en utvärdering har skett. Flera uppgifter som flyttas från domstolarna är nämligen inte särskilt resurskrävande idag.

Tingsrätten uppmärksammar att Domstolsverket har föreslagit att möjligheten till notarietjänstgöring genom kombinationstjänstgöring ska avskaffas (se s. 469 och Domstolsverkets rapport den 18 oktober 2019, diariernr 1579-2018, s. 72–75). Det finns alltså en risk att en av de möjligheter till utbildning som har förutsatts i förslaget inte kommer att finnas kvar. Konkurshandläggningen utgör enligt tingsrättens uppfattning en värdefull del av notariernas utbildning både när det kommer till att leda egna förhandlingar och sammanträden och när det kommer till att få inblick i och erfarenhet av insolvensrätt i stort.

I handläggningen av ärendet har rådmännen Johan Borgström och Riikka Liljenfeldt samt tingsnotarien Simon Göransson, föredragande, deltagit. Samråd har skett med övrig personal på tingsrätten som handlägger konkursärenden och företagsrekonstruktioner.

Johan Borgström

Riikka Liljenfeldt

Simon Göransson